

Tüneményes UTAZÁS

A Deutsches Museum Münchenben, az Isar szigetén áll. Te pedig földbe gyökerezett lábakkal a múzeum üvegfalú épületében, egy óriási asztal előtt, amin kis vonatszerelvények futkároznak, személy- és teherszállítók, és pici négykerekű sínautók. Az egyik ilyen kis hajtányon egy kopasz alak ül két másik emberke társaságában, járművük villogva halad a haragoszöld dombok felé. Akkor a látogatók közül valaki azt mondja, hogy azok ott biztosan a Kísérő, az Író meg a Tudós, így mondja, hogy tudós, mire Te körül nézel, mert azt hiszed, hogy apád miatt mondják ezt (mindig annak tartottad), de nincs ott, sohasem szokott veletek menni, édesanyáddal kettesben jártatok a múzeumokba.

Egy jelmeztervező kreatív gondosságával öltözködtök, és az uralkodó műanyag divat nélkülözhetetlen kellékeivel bukkantok fel rendszerint a folyóparton. Édesanyád kezét fogod szorosán, el nem engednéd, miközben egy germán eredetmondából előpattanó mesehős jellemvonásaival bírsz. Alacsony termetű, durvább felépítésű vagy, és bár gombócnak nem nevezne senki, a séták alkalmából olykor oldalazva pattogsz előre, mintha szökkenéseiddel a szembejövők előtt valamivel előnyösebbnek próbálnád feltüntetni, légiesebbnek kívánnád láttatni tömzsi alakodat. Ám az ilyesféle gondolatoknak még a szele sem legyint meg. Jól érzed magad saját kis testedben, és mire a serdülőkor küszöbén átlendülsz, már kifejezetten izmos és fess alkattal bírsz.

A békaemberke édesanyja szóke hercegévé változik, bár a klasszikusnál valamivel tömörebb kiadásban.

Szögletes fejcskéd értelmes, őszinte arcot hordoz, feltűnő, hogy mongolredős, nagy zöld szemekkel figyeled a nemritkán hűvös környezetet, melyek kapcsán (gondolván itt a kivétel nélkül kék szemű apai felmenőkre) édesanyád meghatározó génjei valószínűsíthetőek. E biológiai diszharmóniát ellensúlyozandó, a férfitől örökölt csontos szemöldökív foglalja magába barátságosan sugárzó tekintetedet, melyet a bal szemöldököd közepén látható forgó tesz mindig vidámmá. Keskeny, mondhatni csík szádat gyakran húzod nevetésre, főként, ha a tanítási szünetekben édesanyáddal megcéloztok egy még felderítetlen útirányt.

Úgy, mint most is.

Ott szaladgálnak előtted azok a miniatűr szerelvények, alagutakba be, alagutakból ki, több szintjén az ő hepehupás világuknak, és nagyon meg van szervezve az egész, jönnek-mennek, minden baleset meg torlódás nélkül, nagyszerűen, flottul, még a felnőtteknek is eláll a lélegzetük, a tiéd meg kiváltképpen. Mint az úgynevezett Z generáció tagja addig szinte kizárólag

a digitális játékokat ismerted, és ragaszkodtál is a 3D-s megosztókhoz nagyon, de a terepasztal mellett valami olyat érzel, amit előlött még soha.

A valóságos és mégis érinthetetlen három dimenzió.

Hogy mennyivel izgalmasabb, ha valami a maga térbeli valóságában ott van előtted, és mégsem érintheted meg.

Különleges hangulatodat édesanyád is megérzi, mert miközben szőke üstökődön végigsimít, hirtelen azt súgja a füledbe, hogy most pedig kimentek a Hauptbahnhofra, a főpályaudvarra, felültök egy igazi vonatra, megviccelitek apát, és mit szólsz hozzá? Akkor ránézel, és olyan izgatottságot és hálát érzel, hogy páros lábon ugrándoza többször megcsókold a száját.

Valóban kimentek a pályaudvarra, először csak járkáltok körbe-körbe, azon spekulálva, hogy melyik vonatra is... Mindegy, hogy hová indul, csak a színe és az alakja számít. Minél áramvonalasabb, annál jobb. És lehetőleg piros.

Édesanyád mondja neked, hogy a nagyapád, tudod, a frankfurti hoteldirektor, akivel már akkor is alig találkoztál, amikor még Németországban élt, arra a pályaudvarra érkezett 1957-ben Magyarországról, a családi legenda szerint egy búgócsigával a bőröndjében. És habár családod története nem igazán érdekel, édesanyád gyorsan kiszámoltatja veled, hogy az esemény hány éve is volt, persze azt kapásból tudod – a férfi a számolást elég hamar erőltetni kezdte nálad. Aztán édesanyád mesél kicsit az ő apjáról is, a másik nagyapádról, miközben helyet kerestek a pályaudvar egyik meglepően bensőséges hangulatú kávézójában, narancslevet meg ananászlevet inni – azt nagyon kedvelted, főképp mixelve.

Édesanyád apjával csak egyszer találkoztál, amikor 2013-ban, négyéves korodban tettetek egy kisebbfajta körutazást Magyarországon.

Nagyapád elvitt magával horgászni, és kicsi, bajszos halakat, törpeharcsákat fogtatok egy szintúgy parányi, békanyállal borított tavacskában, aztán hazavittétek, megsütöttétek, és jóízűen megettétek őket. Az öreg mindig mosolygott rád, dús fehér haja volt, házuk mögött a kert valóságos dzsungel, és búcsúzaskor férfiasan kezét rázott veled, amit Te elég furcsának találtál. Csakúgy, mint a hatalmas ködöt, ami látogatásotok ideje alatt valamiképp az egész ország felett megrekedt.

Édesanyád az állomáson arról beszél, hogy amikor ő kislány volt, és még Romániában, Transylvániában éltek, mely terület valaha, sokkal régebben, egy nagy háború előtt Magyarországhoz tartozott, édesapja mindig magával vitte a hegyekbe, ahol hidegvízű patakokban ugrándozó pisztrángokat fogtak, és lapulevelek közé fektetve egy kis kosárba tették őket, és hogy ez milyen felejthetetlen, és bezzeg a Te apád, őt alig látjátok mostanában.

Ahogy ott ülsz mellette, és nézed, egyáltalán nem áll szándékodban azt firtatni, hogy miért, szerinte az olyan kellemes és emlékezetes nap volt a pisztrángoknak, mert látod rajta, édesanyádon, hogy miközben halványpiros ajkai megremegnek, és egyre jobban elszomrodik, csak nem akarja abbahagyni, és még tovább mesél. Hogy ők a szüleiivel a Párizs nevű utcában laktak Klausenburgban, azaz Kolozsváron, és biztosan nem véletlen, hogy a férfival Párizsban ismerkedett meg, és hogy mennyire hiányzik neki, mármint a férfi, meg Párizs is, meg a tánc, de talán, ha egy testvérkérd születne... Végül aztán elsírja magát.

Te pedig csak szürcsölsz a maradék gyümölcslevet, nézegetsz az előzőleg már kiválasztott piros színű vonat felé, míg egyszer csak megrökönyödve látod, hogy a szerelvény elindul, és egyre kisebb lesz a Hauptbahnhof szürkésen fénylő sínparján.

Édesanyád aznap este meséli először az Aranyos haj című régi magyar fabulát, amit aztán a későbbiekben többször felelevenít. Édesanyád igazán hatásosan mesél. Hatásosan tud mesélni. Hangjából aznap este mély letargia árad, ami igencsak nyugtalanít, és az amúgy is fárasztó nap zárásaként végképp elkedvetlenít. Így csak nagy nehézségek árán tudsz elaludni.

Már akkor van valami baj édesanyád és a férfi között, de Te nem tudsz róla, és még jó ideig nem. Mert amikor mindhárman együtt vagytok, úgy érzed, hogy az általuk formált gyűrű közepén forogsz, és hogy folyamatosan pulzáló koncentrikus köröket alkottok, és néha elbögöd magad éjszakánként, mert eszedbe jut, hogy azok a búgócsigaszerűen pulzáló körök (a kép talán a nagyapádtól örökölt játék miatt merült fel benned) idővel ritkábbak lesznek, akár szerteszét is gurulhatnak, ha majd valamelyikük meghal, igen, erre gondolsz, másfajta különválásra sohasem.

Gyerekkorod nyarán rögzül benned az a néhány mozdulatsor, amiket most időszerűnek tűnik felidézni. Meglehet, mégsem egészen időszerűek, mert már réges-régen kívül estek az időn. Lepottyantak a másik oldalára. Oda, ahova Te is szeretted volna. Ahol a felejtés lakik.

Elsőnek például a mozzanat, hogy a férfi sír.

Nem láttad még, azt megelőzően a férfi még sohasem sírt előtted, és akkor se nagyon látod, mert igyekszik háttal maradni neked, miközben a szemüvegét törölgeti, és öltözködik a gardrób szobájában, minek ajtaját nyitva felejtette.

Előzőleg bevitt magával a dolgozószobájába, ahol megtudtad, hogy nagyapád, a férfi apja eltűnt. Ez a hír érkezett a világhálón keresztül, melynek virtuális vonalán az idős magyar embert feltárcsáztátok. Vagyishogy nagyapád az üzenetmegosztóján ennyit hagyott hátra: „Ne keressetek, egy átalatok abszolút ismeretlen helyre utazok, végleg!”

Izzasztó nyári nap van, épp a tizedik születésnapodat ünnepeznétek, és az öreg néhány hét múlva töltené a nyolcvanát, amit (miután soha nem találja meg senki) bizonytalan, hogy végül betöltött-e.

Felfogod, hogy ez most fájdalmas a férfinak, látod, ahogy rázkódik a háta a sírástól, és úgy hallod, hogy furcsa, számodra addig ismeretlen hangokat ad ki magából, amitől persze megint bőgni kezdesz Te is. Mert már ezt megelőzően, a férfi szobájában is bőgtél, mert a tisztázatlan, tragédiát sejtető helyzettől valami addig ismeretlen félelem költözött beléd. Ám ez az ideig-óráig kiirthatatlannak tűnő félelem valójában egy pápaszemes arcfátyol mögül nézett rád. Ahogy lecsapódik, majd némi megnyugvás és beletörődés után közömbössé válik számodra a gyászos állapot, ezzel a madár-határozó kézikönyvedből ismert frazeológiával illetet a férfi arckifejezést.

Pápaszemes arcfátyol.

Észrevehetően zavart a férfi, szeméből homályosan, mégis jól felismerhetően tükröződik az addig mindig sikerrel leplezett félelem. Amit most azzal a pusztával való szembesülés vált ki nála, hogy miután anyja néhány évvel ezelőtt Berlinbe költözött, és immár apja is eltűnt az életéből, mindeddig halogatott vallomása végérvényesen bepótolhatatlanná vált. A felismerést követő években aztán egy tömött szárny csapkodása következik, mely szárnycsapásokkal a férfi leginkább a mellette tartózkodó egyedeket sebezi majd meg.

Nagyapád, eltűnése idején, évek óta pártatlan kriptanyugalomban él egy budai bérlakásban Budapesten, miközben saját tulajdonú, pesti székhelyű utazási irodáját menedzseli. Elég különös nevet választott az irodának: Phenomen Travel. Tünetmentes utazás. Ám végül is illett hozzá.

Nagyapádat jóformán alig ismerted, és ennek a férfi volt az oka. Míg az idős ember Németországban tartózkodott, addig sem sokszor találkoztatok: a férfi kifejezetten ügyelt rá, hogy ne találkozzatok. Mintha óvni kívánt volna tőle, vagy mintha titkolt volna előled valamit. Ám annak ellenére, hogy alig-alig volt alkalmatok együtt lenni, mégis úgy éreztetted, nagyapád kifejezetten kedvel. Tőle kaptad a téranimációs bibliádat, minek oldalain rendkívül szerettel utazgatni, és aminek fejezetei és szereplői között már hihetetlenül fiatalon eligazodtál. Rendszeresen beszélgettetek egymással a világhálón, és miután a húgod meghalt, vagyis miután nem született meg, nagyapád „testvéremnek” kezdett szólítani. Testvérem, hogy ityeg a fityegőd?, kérdezte tőled, miközben nagy, szőrös ujjaival porcelánmosolyként mozgatta hirtelen előkapott műfogsorát. Az egykori féktelen kalandor és szerencsejátékos, akárha valamiféle lemaradást igyekezett volna behozni, kifejezetten bensőséges viszonyt ápolt egyetlen unokájával.

Amikor azon az emlékezetes napon sírni látod a férfit, azt is gondolhatnád, hogy most végre az apád sír, és nem Te. A férfi jó párszor megríkatott, néha kifejezetten durván és kiszámíthatatlanul bánt veled, és hamar elcsattant tőle egy-két pofon, amitől lefejtetted az ajtófélfát, vagy eleredt az orrod vére, valamint olyan verést is kaptál, többször, amitől tényszerűen bevizeltél. Olyankor édesanyád mosdatott meg a kádban, ami viszont tovább tetézte gondjaidat, mivel a langyos víz és a meleg, szappanos kéz minduntalan merevedést idézett elő nálad. Ámde Te nem azt gondold, hogy végre most a gonosz Pápaszemes, hanem sajnálsz a férfit, mert a fülsértő hanghordozás, a váratlan ordibálás, és a minden esetben emlékezetes, és tényleges nyomokat hagyó verések ellenére szereted őt.

A békaemberke gyerekkorában még feltétel nélkül és mindenkit szeret.

Amikor a férfi jókedvű, aminek fontos tényezője a szakmai sikereken és elismertségen alapuló érzelmi telítettség, avagy szellemi kielégültség (ami, mint az egyik legkarakteresebb apai

ágról örökölt vonása, igen nagy horderővel bír nála), akkor más módon is képes hozzáérni a fiához. Birkózik veled éveken keresztül, eleinte a roppant méretű vízágyon, és akkor többnyire győzni is hagy, aztán már a hanyatlóféliben levő tanulmányi eredményeid miatt, mert a hatosztályos kéttannyelvű gimnázium első éveiben egyáltalán nem jeleskedsz, sőt mintha nemes egyszerűséggel átnéznél a tananyagot, hogy más, számodra még elérhetetlen tudományos mezsgyéken tapogatózz. Aztán ugyanúgy a válogatatlan szavaidért, melyeket többnyire édesanyádnak irányzol, a gyerekek kifinomult és kreatív kegyetlenségével. Később meg magáért az asszonyért is, és ezen alkalmakkor már nem hagy számodra győzelmet. Hiúsági kérést csinál belőle és soha nem enged.

Hamar megérezed, de nem érted egy percig sem, hogy a férfi miért tekint rád úgy, mint élete kanyarulataiban váratlan felbukkanó, mindig legyőzendő akadályra. Vagy éppen geometriai feladványra, amit alkalmanként jó szokása átpasszolni neked, elektronikus úton, és amiket mindig kitűnően oldasz meg. És erre valójában édesanyád szavaiból következtetsz az esti mese után, amikor az asszony a férfi egy-egy nappali kirohanását próbálja elsimítani, miközben a pehelypaplanodat néhányszor felrázza, hogy a takaró, ellentétben a férfi dühkitöréseivel, kellemesen hűvös legyen, ahogyan mindig is szeretted.

De ismétlem, a kettőtök közti feszültséget sehogyan sem sikerül feldolgoznod. A jelentős súlycsoportkülönbség közönybe hajló csalódottságot vált ki nálad, amihez aztán igyekszel hozzászokni. Úgy, mint ahogy azt sem elemezted soha, hogy valamivel régebbi, de jóval sportszerűbb birkózásaitok alkalmával, vajon hogyan sikerülhetett két vállra fektetned.

A férfi gerincfájdalmai miatt kényszerül lemondani a vízágyról.

Orvos kollégái hiába ajánlanak neki mindenféle koreai és japán ágyakat, sőt még valahonnan az Ural hegység mellől is kap egy speciális bölcsőágyat, neki a legegyszerűbb tölgydeszka válik be. Azon fekszik minden éjjel, egy vékony szivaccsal a deszka és a háta között, azon a deszkán birkóztok még néhány évig, és a deszka keménységét nem felejtet soha. A csontjaiban van, meg a bőrödön, de leginkább persze a fejedben, ahol más együtt töltött percek is elraktározódnak. A közös úszásoké, amikor a „tengeralattjáró” hátára kapaszkodva utazol a víz felszínén, a masszírozásoké, amikor a férfi kissé rozsdás gerincoszlopát vagy meglehetősen vékonyka vádliját nyomkodod, és ahogy kéz a kézben sétáltok hazafelé az uszodából, minden félelem nélkül, a müncheni éjszakában.

Egyszer a főpályaudvaron várjátok a férfit édesanyáddal. Még mindig nem érzed, hogy baj van közöttük, és már több éve volt az eset, amikor vonatozni akartál, és a kutyád sincs már meg, amelyik kacsahús-mérgezést kapott, és amelyikről a férfi tulajdonképpen nem is tudott. Számodra valamiképp idillinek tűnik, hogy sokszor kimentek elé a pályaudvarra, ahova a külföldi konferenciákról érkezik.

Ezúttal is harmonikus, felhőtlen komponált a jelenet.

Feltűnik a tömegben, észreveszitek egymást, mi több, elmosolyodni látod, aztán még egy focilabdát is felfedezel a kezében (a 2020-as prágai Európa-bajnokság labdája az), amit feléd lendít a peronon, de a labda mégsem ér el hozzád, mert egy hálóban van valójában, aminek a férfi az összehúzó kötelét fogja, és így a levegőben megtett rövid útja után visszapattan hozzá, és csak néhány másodperc múlva lehet a kezében, amikor már a férfi is ott áll melletted.

Úgy jó tíz évvel az Európa-bajnokság után már cseppet sem félsz a férfitől, és a labda minden kétséget kizárólag nálad van. De a férfival kapcsolatos félelemérzet olyan mélyen ivódott beléd, hogy nyomtalan eltűnéséhez több idő szükségeltetett (legalább egy nappal), mint amennyi a férfinak életében megadatott. Vagy mint amennyit Te magad hittél, hogy a férfinak megadatott. Miközben lehet, hogy a férfi csak befizetett egy nagyon extrém útra. Meglehet, éppen az ő apja utazási irodájában.

Phenomen Travel. Tünetmentes Utazás. ■ ■ ■

■ **Buvári Tamás** (1968) – rendező, forgatókönyvíró. Miközben három a magyar igazság és négy gyereke van, nyolc filmet rendezett és egyetlen regényt sem írt. Utóbbi hiányosságát szeretné pótolni.